

Ongevallen met goederenliften

Vrouw overleden door ongeval met lift in magazijn kledingwinkel

September 2017

De situatie

Tijdens het inrichten van een kledingwinkel transporteerde een vrouw kleding met de bestaande goederenlift. Het betrof een oudere goederenlift met een open liftkooi, met hekjes als schachtafsluiting (afbeelding 1). Op de begane grond over de gehele schachttoegangshoogte (afbeelding 2), op de eerste verdieping tot een hoogte van ca. 1,2 meter (afbeelding 3).

De installatie was niet uitgevoerd met vasthoudbesturing, waarbij de beweging stopt als de bedieningsknop wordt losgelaten, maar met een overnamebesturing. Een ingezette liftbeweging kon alléén worden gestopt door het bedienen van een noodstop die onderdeel uitmaakt van het bedieningspaneel op de stopplaatsen (afbeelding 4).

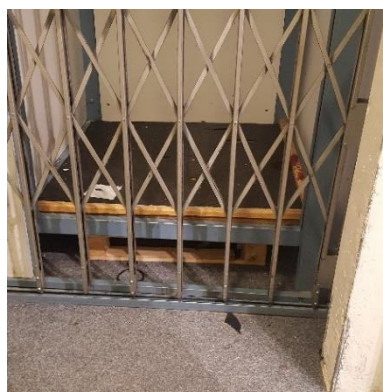
Na het inladen van de liftkooi stuurde de vrouw de lift omlaag, waarbij, zoals het zich laat aanzien, de kleding enigszins buiten de baan van de kooi raakte, waarna de vrouw de kleding weer terugduwde. Ze kwam daarbij met haar lichaam in de baan van de neerwaarts dalende liftkooi. Daarbij raakte ze met haar hoofd bekneld tussen de bovenzijde van het hekje en de bovenbalk van de open liftkooi (afbeelding 5) en overleed ter plaatse.

Oorzaak

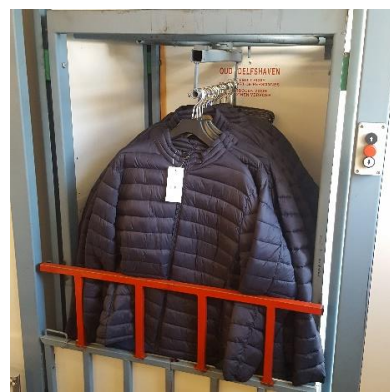
Doordat er een lage schachtafsluiting is aangebracht, in combinatie met een open liftkooi, is er een groot risico op beknelling. En die trad ook op. Dit risico wordt nog eens vergroot door de overnamebesturing van de goederenlift. Ook zijn er geen waarschuwingen aangetroffen die de gebruikers op dit risico wijzen.

Afbeelding 1

Afbeelding 2

Afbeelding 3

Afbeelding 4

Afbeelding 5

Conclusie en hoe te voorkomen

Dit noodlottige ongeval was niet gebeurd als de gebouweigenaar een veilig product gekocht had en als de leverancier een veilig product geleverd had. De meeste liftbedrijven doen dat wél, maar steeds zijn er weer bedrijven die klanten met een lage prijs over de streep trekken en onveilige producten leveren. Dit is niet het enige magazijn waar een ondeugdelijke goederenheffer in gebruik is. Sterker nog: onveilige goederenheffers zijn nog steeds gewoon te koop. Al dan niet met CE-markering. Reden is soms de onwetendheid van de koper. Het is de vraag of leveranciers zich wel realiseren welk risico zij lopen door ondeugdelijke apparatuur te leveren of te onderhouden. Naast aansprakelijkheidsrisico en negatieve publiciteit, weegt het persoonlijk leed daarbij natuurlijk het zwaarste. En dat bleek ook bij dit, ook weer door Liftinstituut onderzochte, noodlottige ongeval. Hopelijk wijst elke liftmonteur en elk liftonderhoudsbedrijf de klant op de risico's als gevraagd wordt een dergelijk ondeugdelijk apparaat in onderhoud te nemen. Het in onderhoud nemen maakt het liftonderhoudsbedrijf immers medeverantwoordelijk.

Man zwaargewond na springen in klemgeraakte goederenlift

September 2015

De situatie

Het betrof hier een kettinggoederenlift uit 1983. Een medewerker van het bedrijf waar de goederenlift geplaatst was, probeerde om een vastgelopen pallet in de kooi los te krijgen, zodat de lift weer omlaag kon zakken. Daarbij heeft hij handmatig met de relais de kooi naar beneden gestuurd, waardoor het aangrijpingspunt van de kettingen onder het onderste tandwiel door weer naar boven is getrokken, de draadeinden van de kettingophanging verbogen zijn en daardoor onder grote spanning kwamen te staan. De man is daarna in de kooi gesprongen vanaf de bovenste stopplaats, waarna de twee draadeinden die de kooi aan de kettingen verbinden, zijn gebroken. De kooi is daarbij ongeveer 2,5 meter naar beneden gevallen. De man liep daarbij een hoofdwond op en drie zwaar gekneusde ribben. Nadat ambulance en politie ter plaatse waren, is ook de Inspectie SZW ingeschakeld.

Oorzaak

De aanleiding van dit ongeval was de manier waarop de man probeerde de kooi, die met lading klem zat in de schacht en niet naar beneden wilde, weer los te krijgen.

Conclusie en hoe te voorkomen

Als iemand aan het werk is, en het zit even tegen zoals hier, is het heel herkenbaar dat geprobeerd wordt om het snel even op te lossen. Aan de raad 'doe het veilig of doe het niet' uit de boekjes wordt dan niet gedacht. Vaak is er ook nog de ervaring dat het andere keren ook zo op te lossen was. Die ervaring remt als het om veiligheid gaat. Zelf veiligheden overbruggen door direct via het hoofdrelais de motor aan te drijven, hoe verzin je het? En dan ook nog gaan springen om het even zelf te proberen. Toch gebeurt het. En vaker dan u misschien denkt. In dit geval heeft de onderhoudsfirma een modernisering geadviseerd en het aanbrengen van roldeuren, om de kooi af te sluiten. En een veiligheidskeuring.

Man zwaargewond na beknelling bij inladen goederenlift

September 2014

De situatie

Het slachtoffer was bezig om stoelen in de goederenlift te zetten. Daarbij kwam de lift in beweging en raakte de man bekneld. Hij moest worden bevrijd en is daarna met ernstige verwondingen naar het ziekenhuis gebracht.

Oorzaak

Jammer genoeg beschikt het Liftinstituut niet over meer dan de bovenstaande informatie. Ook in dit geval heeft de eigenaar van het pand niet gereageerd op het verzoek van het Liftinstituut om nadere informatie over de toedracht. Ook de mededeling dat die informatie alleen anoniem gebruikt wordt met als doel anderen er lessen uit te laten trekken mocht niet baten.

Man gewond na beknelling armen in voedsellift

Juni 2014

De situatie

Bij het uitnemen of plaatsen van goederen in een voedsellift, oftewel een kleingoederenlift, kwam de liftkooi ongecontroleerd neerwaarts in beweging waardoor de man die deze werkzaamheden uitvoerde met beide armen bekneld raakte tussen de liftkooi en de schachtopening. Toegesnelde omstanders wisten de liftkooi met decoratieve roeispanten iets op te tillen, waardoor de man bevrijd kon worden. Alle pezen in zijn polsen waren doorgesneden, maar gelukkig waren er geen slagaders geraakt. Na een succesvolle operatie werd duidelijk dat hij beide handen kon behouden.

Oorzaak

Helaas blijft het gissen naar de oorzaak gezien het feit dat de eigenaar niet bereid was aanvullende informatie te vertrekken. Ook vanuit de liftenbedrijven is geen melding gemaakt van het ongeval.

Conclusie en hoe te voorkomen

Het komt nog steeds voor dat liften die niet keuringsplichtig zijn niet bepaald in optimale conditie zijn. Soms zodanig slecht dat de veiligheid in het geding komt. Vaak lukt het de onderhoudsfirma niet de klant te overtuigen van de noodzaak tot revisie of op zijn minst adequaat onderhoud. Het lijkt er op dat hiervan ook in deze situatie sprake was.

Spelende jongen verongelukt in goederenlift

Juli 2012

De situatie

Een jongen van 12 jaar is bij het spelen met een goederenheffer met zijn hoofd bekneld geraakt en om het leven gekomen. De Inspectie SZW voert onderzoek uit. De uitslag hiervan is nog niet bekend.

Oorzaak

De primaire oorzaak, voor zover het zich nu laat aanzien, is gelegen in het feit dat de goederenheffer niet aan de wettelijke eisen voldeed. Daarbij komt natuurlijk dat kinderen niet in de gelegenheid mogen zijn om te spelen in een bedrijfsomgeving en al helemaal niet met arbeidsmiddelen.

Conclusie en hoe te voorkomen

Wat in ieder geval nu al opgemerkt mag worden, is dat bedrijven alleen arbeidsmiddelen mogen inzetten die aan de daaraan gestelde wettelijke eisen voldoen. Verder moeten bedrijven er alles aan doen om mensen die niet op het bedrijfsterrein thuishoren daar ook te weren. Vanuit de verantwoordelijkheid van de eigenaar van het bedrijf voor de veiligheid van iedereen die zich binnen dit bedrijf ophoudt.

Man ernstig gewond na val in liftschacht goederenheffer

Maart 2012

De situatie

Dit ongeval betrof een goederenheffer met twee stopplaatsen bij een zorginstelling. Een man constateerde dat de schachtdeur kon worden geopend op de begane grond, terwijl de kooi in de kelder stond. Hij meldde dit bij de receptie, waarna een medewerker direct mee naar de lift ging. En vervolgens probeerde om de grendelpen van de schachtdeurvergrendeling omhoog te duwen en gelijktijdig de schachtdeur te sluiten, zodat de schachtdeur weer gesloten en gegrendeld was. Tijdens deze handeling heeft deze medewerker zijn evenwicht verloren en viel hij in de schacht. Hij is zwaargewond afgevoerd naar het ziekenhuis.

Oorzaak

De directe oorzaak van het ongeval was het feit dat het slachtoffer werkzaamheden bij een geopende liftschacht uitvoerde zonder maatregelen te nemen om valgevaar te voorkomen. De indirecte oorzaak was de defecte schachtdeurvergrendeling. Doordat deze schachtdeurvergrendeling defect was, kon de lift omlaag gestuurd worden zonder dat de schachtdeur gegrendeld was. Een goederenheffer heeft een veiligheidscontact dat rijden niet toestaat als de schachtdeur niet gesloten is, maar niet altijd een veiligheidscontact dat controleert of deze deur ook werkelijk vergrendeld is. Daarin voorziet een zogenaamde eerste en tweede inschietopening bij de grendelpen. In dit geval was de grendeling defect omdat de eerste inschietopening niet aanwezig was.

Conclusie en hoe te voorkomen

De melder heeft goed gehandeld door de gevaarlijke situatie direct door te geven. Al was het beter geweest als hij eerst een vorm van afzetting had aangebracht. De man die te hulp schoot, bracht zichzelf bewust in een gevaarlijke situatie. Het lijkt erop dat het defect aan de schachtdeurvergrendeling al langer bestond, omdat hij direct wist wat hem te doen stond en hij probeerde de grendelpen te lichten en de deur zo weer te grendelen. Bij onderzoek door het Liftinstituut werd het reeds gemelde defect vastgesteld. Ook werd een doorverbinding elders in het veiligheidscircuit, dus niet in de deurlijn, ontdekt. Daarbij bleek ook dat er geen periodiek onderhoud aan de installatie uitgevoerd was. Ook was de installatie niet gekeurd. De eigenaar van de goederenheffer valt dus het nodige te verwijten. Duidelijk is in ieder geval dat hij onvoldoende invulling aan zijn zorgplicht heeft gegeven. En hij is niet de enige. Het gebeurt nog steeds dat in hoekjes bij bedrijven onveilige en/of onvoldoende onderhouden goederenheffers ingezet worden, met alle risico's van dien. Hoe het zou moeten zijn? Een installatie die aan de wettelijke eisen voldoet, geplaatst in een veilige omgeving. Onderhouden en gekeurd, en alleen gebruikt door geïnstrueerde personen.

Man overleden na beklemming onder goederenlift

mei 2005

De situatie

Een 47-jarige werknemer van een betonfabriek (het bedrijf maakt onder andere systeenvloeren) is overleden nadat hij bekneld raakte onder een omlaag komende elektrisch aangedreven lift.

De man was, in zijn functie van onderhouds- en storingsmonteur bij het bedrijf, bij de lift geroepen vanwege een kleine storing. De lift is in bedrijf als onderdeel van een geautomatiseerde productielijn voor systeenvloeren. Grondstoffen worden er op de bovenste stopplaats opgeschoven, vervolgens verticaal omlaag getransporteerd en daarna weer afgenomen, waarna het hefvlak weer geheel automatisch stijgt om een volgende hoeveelheid op te halen.

Het slachtoffer sprak met de productiemedewerker af dat hij de desbetreffende onderdelen zou ophalen waarna, binnen de daarvoor afgesproken procedure, de productielijn stilgezet zou worden en vrijgegeven voor reparatie. Onderweg van de machine naar het magazijn besloot de man om ter plaatse bij het hefvlak van de lift te kijken of hij wel het juiste onderdeel ter vervanging in gedachten had. Hij klom over het veiligheidshek rondom de in bedrijf zijnde machine en nam daar de situatie op. Compleet in strijd met de interne veiligheidsprocedure bewoog hij zich daarbij onder het hefvlak. Op dat moment kwam het hefvlak naar beneden en raakte de man dodelijk bekneld.

De oorzaak

De monteur heeft, gefixeerd op zijn werk, even snel de situatie op willen nemen. Mogelijk erop vertrouwend dat hij zo ervaren was dat hij dat zonder gevaar zou kunnen doen, daarbij de interne procedure negerend. Even snel kijken om straks, als de productie stil ligt, in één keer de juiste onderdelen te kunnen vervangen. Dit is hem fataal geworden.

Hoe te voorkomen/conclusie

Normale personenliften hebben een vrije ruimte onder de lift waar iemand zich kan vrijwaren voor beknelling. Mits hij zich bewust is van het beknellinggevaar en hij zich klein maakt in deze vrije ruimte. Deze verplichting is er niet voor goederenheffers, al dan niet onderdeel uitmakend van een geautomatiseerd transportsysteem. Wel is het bij dergelijke installaties verplicht dat er een mogelijkheid is om de installatie uit te schakelen met een blokkeerschakelaar en dat er een mogelijkheid is om het hefvlak vast te zetten met een uitschuifbare blokkering of paal als men onder het hefvlak moet zijn.

Allereerst is het van belang om machines in automatische productielijnen alleen te benaderen als ze uitgeschakeld zijn. En dat die uitschakeling geborgd en gemarkeerd is en uitgevoerd in overleg met productieleiding en machineoperator. Als onderdeel van een veiligheidsprocedure. Dit om te voorkomen dat iemand weer inschakelt als de monteur naar zijn werkplek aan de productielijn gaat.

Daarnaast moet de monteur tevens de beveiligingen ter plaatse, conform de handleiding van de fabrikant, inschakelen c.q. gebruiken. Even de veiligheidsgrenzen verleggen om snel en adequaat te kunnen handelen, kan heel tragische gevolgen hebben. Dat blijkt ook nu weer.

Elkaar aanspreken op onveilig gedrag

Het lijkt kinderachtig, maar onderzoek heeft uitgewezen dat het vruchten afwerpt als collega's onderling spreken over veiligheid in de praktijk. En dan met name als zij elkaar positief aanspreken op onveilig gedrag. De arbocoördinator is niet altijd overal aanwezig en de verantwoordelijke leidinggevende ook niet. Daarom kan het zo heilzaam zijn als mensen elkaar corrigeren. Niet alleen van hoog naar laag, maar juist ook van laag naar hoog.

Jongen van 15 overleden na beknelling tussen kooiwand en container

Maastricht, 2002

Bij een ongeval met een lift in een supermarkt aan de Tongerseweg in Maastricht is een vijftienjarige jongen uit die plaats om het leven gekomen. Een zestienjarige jongen uit het naburige Belgische Riemst kwam met de schrik vrij, aldus een politiewoordvoerder. De jongens waren in een supermarkt aan het werk. Het ongeval gebeurde toen de twee vanaf de bovenetage de lift naar beneden namen. In de lift, een soort open kooi, stond ook een container, die door een dorpel in de vloer op de begane grond omhoog gedrukt werd.

Daarbij werd de vijftienjarige doodgedrukt. Doordat de container tegen de deur klemde, ging deze niet meer open en moest de brandweer met snijbranders de weg voor het ambulancepersoneel vrijmaken. Toen de toegang eenmaal vrij was, bleek de vijftienjarige jongen al overleden. De toegesnelde traumahelikopter moest onverrichterzake naar zijn thuisbasis in Aken terugkeren. De arbeidsinspectie stelt een onderzoek in (bron ANP).

Sinds 1960 zijn er, voorzover bij het Liftinstituut bekend, dertien personen om het leven gekomen bij beknelling in situaties waarbij kooiafsluiting ontbrak. Daarnaast zijn er bij dergelijke ongevallen tien personen zwaar gewond geraakt. Het is vanuit dat oogpunt zeker wenselijk dat dergelijke liften van een kooiafsluiting worden voorzien.

Niet voor niets is dit één van de tien Europese aanbevelingen voor de verbetering van de veiligheid van bestaande liften. Zolang het echter nog niet zover is, is uiterste voorzichtigheid geboden. Vooral in die gevallen waarbij de lift ook nog gebruikt wordt voor het vervoer van containers.

Het beste is dan om niet samen met de container in de lift te staan. In die gevallen waar het niet anders kan, is het advies: ga nooit achter de container staan, maar ga er altijd naast staan. Verder is het zeker in die gevallen noodzakelijk dat de schachtwand tegenover de kooitoegang 100% vlak is. Graag wijzen we u op de in dit kader ontwikkelde waarschuwingssticker die gratis bij het Liftinstituut verkrijgbaar is.

Jongen met hoofd bekneld tussen liftkooi en schachtconstructie

Amersfoort, 2002

Een 16-jarige jongen uit Leusden is in Amersfoort levensgevaarlijk gewond geraakt toen hij met zijn nek klem kwam te zitten tussen de liftkooi en de schachtconstructie van een kleine goederenlift, die gebouwd is volgens de NEN 1082. Door het ontbreken van een deel van de schachtbeplating kon hij zijn hoofd in de liftschacht steken om te kijken of de kooi eraan kwam.

Het is haast niet te geloven dat er kennelijk nog steeds situaties zijn waarin liften in zo'n slechte en gevaarlijke staat verkeren. Dit liftje is door de fabrikant bij plaatsing ter keuring aangeboden, met goed gevolg. Een goed voorbeeld voor de eigenaar, maar een goed voorbeeld doet jammer genoeg niet altijd goed volgen. Door het ontbreken van goed onderhoud (in combinatie met een periodieke keuring) van de lift kon het kennelijk zover komen.

Dit ongeval bevestigt het vermoeden dat er in ons land nog veel meer (klein)goederenliften in bedrijf zijn die niet aan de veiligheidseisen voldoen. Hopelijk worden de eigenaren hiervan door dit bericht wakker geschud en zullen zij de nodige maatregelen nemen. Dit ongeval heeft voor het slachtoffer in ieder geval zeer vérstrekkende gevolgen en daardoor ook voor de verantwoordelijke persoon voor deze situatie.

Wat verder bij dit ernstige ongeval opvalt, is het feit dat het moeilijk te begrijpen is dat iemand zichzelf in zo'n gevaarlijke situatie brengt. Bij het opstellen en beoordelen van risico-analyses wordt weleens verzucht: 'dat gebeurt toch niet, dat doet iemand niet'. Ook hier blijkt dat mensen door onwetendheid, haast of wat dan ook, zichzelf bewust of onbewust in een zeer gevaarlijke situatie kunnen brengen. Fabrikanten zouden hierbij toch moeten stilstaan bij het ontwerp van een machine. Kernbegrip bij aansprakelijkheidsstelling is immers: 'heeft u er alles aan gedaan een ongeval te voorkomen?'.

Betreedbare goederenheffer stort omlaag

Een leverancier van flessen mineraalwater heeft door het vallen van het hefvlak van een goederenheffer een gebroken enkel opgelopen. Om omvallen van de flessen mineraalwater tegen te gaan, ging de leverancier met het transport van de flessen mee omhoog met het hefvlak. Op ongeveer drie meter boven de begane grond brak, door onbekende oorzaak, de draagkabel en stortte het hefvlak omlaag.

Het hefvlak in kwestie was uit de tijd dat de norm P 87 van kracht was en had een afmeting van twee bij drie meter met een hefvermogen van tweeduizend kilo. In het aanwezige certificaat verklaart de leverancier van de takel en draagkabel dat de maximaal toelaatbare last 3.200 kilo mag bedragen. Het hefvlak was opgehangen aan één draagkabel die bediend werd door een takel. De P87 zegt in artikel 4.5.1 dat een hefvlak aan ten minste twee draagkabels moet zijn opgehangen. De desbetreffende installatie is nooit gekeurd.

Over het algemeen kan gesteld worden dat er op veel plaatsen in Nederland in het verleden eenvoudige goederenheffers zijn gebouwd. Soms in eigen beheer, soms door een plaatselijk bedrijf, maar meestal niet door een gerenommeerde liftenfirma. In veel van deze gevallen waren de veiligheidseisen niet bekend en werd een installatie gerealiseerd die niet aan de toen geldende eisen voldeed, zoals die vermeld staan in inspectieblad P 87 van de Arbeidsinspectie. Ook werd en wordt een bouwlift vaak voor goederenvervoer gebruikt.

Om bovengenoemde ongevallen te voorkomen, is het belangrijk om dergelijke installaties te laten keuren door het Liftinstituut. Als blijkt dat de installatie niet aan de eisen voldoet, kan een gerenommeerd liftenbedrijf de nodige aanpassingen alsnog realiseren of (in het uiterste geval) de installatie vervangen. Het is soms wel even door de zure appel heenbijten voor de eigenaar, maar het risico voor ongevallen, letsel en misschien ook aansprakelijkheidsstelling is niet denkbeeldig, zo blijkt ook uit dit ongeval.

Lift rijdt met open deuren

Een lift (goederenheffer) is met open deur weggereden. Er deden zich geen persoonlijke ongelukken voor. Na inspectie van de installatie bleek de complete veiligheidslijn te zijn doorverbonden.

Man valt in liftkoker

April 2001

Een medewerker van een sloopbedrijf is een aantal meters van de tweede naar de eerste verdieping gevallen, doordat hij een misstap maakte in een goederenlift. Hij was bezig met het demonteren van de wanden van een voormalige kledinglift en had één van de gedemonteerde wanden over een gat in de vloer gelegd. Per ongeluk stapte hij op deze neergelegde wand toen hij boven zijn hoofd aan het werken was en zakte hier doorheen. De val leverde ernstig letsel op. Hieruit blijkt dat slopen van liften specialistenwerk is en dat vloeropeningen, ook tijdens sloopwerkzaamheden, zorgvuldig dicht gelegd moeten worden, met voldoende sterk materiaal.

Monteur valt van trap bij kleingoederenlift

Een monteur wilde het machinekamerluik van een kleingoederenlift openen. Hij is hierbij van het keukentrapje gevallen en heeft daar een pijnlijke knie aan over gehouden. De inwendige borging van het trapje bleek defect te zijn. Het punt was reeds eerder tijdens een keuring opgemerkt.

Dodelijk ongeval in lift zonder kooiafsluiting

Een lift zonder kooiafsluiting heeft onlangs tot een dodelijk ongeval geleid. Na het plaatsen van een volle papiercontainer in de kooi is de passagier (een uitzendkracht) tussen de container en de achterwand van de kooi gaan staan. Tijdens de rit neerwaarts liep een wiel van de container aan tegen de schachtwand. Plotseling haakte het wiel en de container kantelde. De kantelende container rukte de passagier klem tegen de achterwand, waardoor deze werd doodgedrukt. In de kooi was met een waarschuwingstekst voor dit gevaar gewaarschuwd.

Dit bijzonder trieste ongeval bij een lift zonder kooiafsluiting brengt de Europese aanbeveling tot het aanbrengen van kooiafsluiting nog eens nadrukkelijk onder de aandacht.